

Strednodobá predikcia (P2Q-2009)

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska dňa 16. júna 2009

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Dámy a páni, vítam vás na tlačovej konferencii Národnej banky Slovenska k strednodobej predikcii. Prognózu Národnej banky vám bude prezentovať guvernér Národnej banky, pán Ivan Šramko a člen Bankovej rady, zároveň výkonný riaditeľ pre menovú oblasť a štatistiku, pán Peter Ševčovic. Takže odovzdávam slovo pánovi guvernérovi.

Ivan Šramko, guvernér NBS

Ďakujem pekne za slovo, ďakujem pekne, že ste prišli na našu tlačovú konferenciu a že teda vidím zvýšený záujem zo strany médií, čo ma teda teší. Takže ja by som povedal úvodné slovo k tejto predikcii a potom by som pána výkonného riaditeľa požiadal, aby teda sprezentoval to, o čom dneska rokovala Banková rada. Takže Banková rada prerokovala strednodobú predikciu P2Q 2009. Predikcia vývoja slovenskej ekonomiky bola pripravená v rámci štandardizovaného predikčného procesu ESCB a je založená na spoločných externých predpokladoch Európskej centrálnej banky ku dňu 13. máj 2009. Tento termín je dôležitý z hľadiska posudzovania expertnej predikcie, nakoľko do prognózy neboli zakomponované novšie údaje a indikátory makroekonomického vývoja. Predovšetkým v súvislosti so svetovým ekonomickým vývojom dochádza k prehĺbeniu očakávaného poklesu hrubého domáceho produktu slovenskej ekonomiky na rok 2009 na -4,2 %. Takýto vývoj je v súlade so zhoršujúcimi sa vyhlídkami rastu eurozóny, ktorej ekonomický rast sa odhadoval v rámci júnovej predikcie ESCB na -4,6 %. Inflácia zaznamenala v prvých mesiacoch aktuálneho roka priaznivejší vývoj v porovnaní s našimi očakávaniami. Nižšia inflácia by mala pretrvávať počas celého roku 2009 a očakávame, že v priemere dosiahne 1,3 %. V strednodobom horizonte by malo dôjsť k postupnému oživeniu ekonomickej aktivity, keď rast ekonomiky Slovenskej republiky by mal byť ovplyvnený postupným obnovením exportnej výkonnosti v súvislosti s predpokladaným oživením svetového dopytu. Oživenie svetovej ekonomiky by sa malo premietnuť aj do spotrebiteľských cien tak v zahraničí, ako aj v Slovenskej republike. Medzi najvýznamnejšie riziká strednodobej predikcie P2Q patrí výraznejší, resp. dlhší ako očakávaný vplyv globálnej ekonomickej krízy prostredníctvom zníženého zahraničného dopytu na exportnú výkonnosť Slovenskej republiky, investície a domácu spotrebu, čo sa môže prejaviť v hlbšom poklese hrubého domáceho produktu, resp. v jeho miernejšom a neskoršom oživení. Zverejnené aprílové indikátory zvyšujú pravdepodobnosť materializácie týchto rizík. Takže teraz poprosím pána výkonného riaditeľa.

Peter Ševčovic, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ pre menovú oblasť

Ďakujem, pekný deň prajem všetkým rovnako. Takže nejaké zhrnutie tej našej predikcie, v čom sú hlavné rozdiely v porovnaní s predchádzajúcou predikciou, ktorá bola prezentovaná, ak sa dobre pamätáte, 7. apríla. Takže máme výraznejší prepád alebo výraznejší pokles hrubého domáceho produktu v porovnaní s predchádzajúcou prognózou, je tam posun rádovo asi o tých

1,8 %. Toto spomalenie hrubého domáceho produktu je spôsobené ako spomalením zahraničného, tak aj domáceho dopytu samozrejme, tá nižšia produkcia, ktorá bude v rámci domácich podnikov, by sa mala prejavovať v nižšej zamestnanosti, samozrejme aj v nižších kompenzáciách, čo opätovne tlačí na nižšiu konečnú spotrebu domácností, takže dochádza k tomu samospomaľovaniu sa hrubého domáceho produktu. Očakávame súčasne aj pokles investícií, ktorý bude spôsobený dvomi faktormi, jednak je to spomalenie toho globálneho outputu celosvetovo a súčasne zhoršujúcou sa finančnou situáciou domácich spoločností, respektíve korporácií. Máme priaznivejší vývoj inflácie, ktorý však súvisí s tými všetkými faktormi, ktoré som spomínal, t. j. spomalenie globálneho dopytu tlačí na pokles cien predovšetkým teda strategických surovín, a samozrejme spomalenie domáceho dopytu núti ísť obchodníkov na svoje marže, respektíve teda že neexistujú dopytové tlaky. Pre roky 2010, 2011 tak, ako sme aj v predchádzajúcej prognóze očakávali, rovnako aj teraz očakávame oživenie, ktoré by malo byť dokonca výraznejšie, ako bolo oživenie v predchádzajúcej prognóze. Je tam tak jednak zakomponovaný samozrejme bazický efekt roku 2009 priamo na rok 2010 a v roku 2011 plánovaný model nového automobilu by sa mal podpísať pod rast ekonomických aktivít na Slovensku. Prirodzene, akonáhle bude dochádzať k oživovaniu ekonomiky, bude dochádzať teda aj k rastu produkcie a následne teda aj k zlepšovaniu zamestnanosti. Inflácia na Slovensku bude rásť, avšak bude rásť pomalšie vzhľadom na zabudované očakávania, ktoré budú vyplývať z tohto roku. Technické predpoklady prognózy: technické predpoklady sú prevzaté z prognózy eurosystému, táto bola publikovaná 4. júna, ak si dobre pamätám. Takže to máme presne rovnaké predpoklady, takže cut-off date tak isto ako pri predikcii ESCB bol ten 13. máj, čo už spomenul aj pán guvernér. V texte samotného materiálu, ktorý bude zverejnený dnes poobede, ak sa nemýlim, respektíve zajtra doobeda, máte aj kurz pre americký dolár a malo by to byť 1,29 pre nasledujúce dva roky. Čo sa týka predikcie eurozóny, pretože sme súčasťou tohto regiónu, sme súčasťou eurosystému, eurozóna ako taká by mala zaznamenať v roku 2009 výrazný pokles, ktorý by sa mal stabilizovať v priebehu roku 2010 a následne v závere roku 2010 by malo dôjsť už k oživeniu v rámci celej eurozóny. Ohlásené stimuly, ktoré sa zrealizovali vo viacerých krajinách, by mali napomôcť samozrejme tomuto oživeniu, negatívny vplyv na vývoj ekonomiky bude mať pokles zamestnanosti, ten najvyšší pokles zamestnanosti v rámci eurozóny sa očakáva v priebehu roku 2009 a následne aj, čo sa týka zamestnanosti, v roku 2010 by už mala byť stabilizácia aj za celý eurosystém. Inflácia, ak som si dobre pozrel čísla teraz práve, ktoré boli zverejnené Eurostatom, tak HICP je na úrovni 0,0 medziročne, takže je možné, že Európa bude mať krátke obdobie negatívnej inflácie v priebehu letných mesiacov, avšak ku koncu roku už by tie ceny mali začať postupne rásť. Očakáva sa, že aj pre nasledujúci rok inflácia zostane výraznejšie pod cieľom Európskej centrálnej banky, respektíve eurosystému, následne však, ako som už spomenul, inflácia bude rásť veľmi rýchlo. Predikcia Európskej centrálnej banky pre rok 2009: inflácia niekde okolo 0,2 – 0,3 %, pre rok 2010 na úrovni 1 %, reálne HDP je -4,6 pre tento rok, na budúci rok už stabilizácia niekde blízko nuly, tá stredná hodnota zatiaľ vychádza -0,3, avšak to je tak či onak malá záporná nula. Naša predikcia: základné parametre už pán guvernér spomenul vo svojom vystúpení, takže hrubý domáci produkt, asi to, čo vás najviac zaujíma momentálne, pôvodná predikcia zo 7. apríla je -2,4, momentálne -4,2, avšak pre roky 2010 už nie je rast 2,0, ale +2,4, následne až 4 % v roku 2011. Inflácia by mala byť stabilizovanejšia, to znamená, že 1,3 % v priemere za tento rok, ako som spomínal, tie minimá, niekde medzi 0,7 až 0,5 by mali byť zaznamenané v októbri v prípade Slovenska, neočakávame teda negatívnu infláciu na Slovensku, a následne v rokoch 2010 – 2011 inflácia 1,8 až 2,5 %. Ak môžem, tak trochu bližšie k našej prognóze: ten rok 2009, samozrejme to zhoršenie tej prognózy, pod to sa nám podpísala najmä zmena alebo, respektíve údaje, ktoré sme dostali k dispozícii za prvý

štvrtrok, t. j. ten výrazný pokles hrubého domáceho produktu v priebehu prvého štvrtroka, v nasledujúcich štvrtrokoch centrálna banka neočakáva pokles medzikvartálneho HDP, samozrejme, že tie medziročné čísla budú záporné počas celého roku, ale konkrétne medzištvrtročné HDP by už nemalo byť záporné. Bolo treba do prognózy zakomponovať množstvo jednorazových efektov – šrotovné na Slovensku, šrotovné v Nemecku, PPP projekty, predzásobenie cigaretami, samozrejme plynová kríza, nákupná horúčka, ktorá prebiehala v okolitých krajinách slovenskými spotrebiteľmi v priebehu prvého štvrtroka a čiastočne v priebehu druhého štvrtroka, tzv. nákupná turistika, a samozrejme aj prepád dôvery spotrebiteľov, ktorý by mal byť obnovený. V rámci investícií máme pri tých jednorazových efektoch predovšetkým tú investíciu Volkswagenu v rámci nového modelu, ktorá by sa mala začať prejavovať už v závere tohto roku a plus teda máme zakomponované do tejto prognózy aj PPP projekty, že tie začnú fungovať pozitívne už v priebehu tohto roku, v priebehu tretieho a štvrtého štvrtroka. Riziká: v rámci HDP máme riziko smerom nadol, čo je väčší prepád, a síce nenaštartovanie PPP projektov v očakávanom rozsahu a v očakávanom čase, neobnovenie dôvery a ďalší prepád zahraničného dopytu, čiže neoživenie zahraničného dopytu, pre roky 2010, 2011 jediné, čo je tam nejaké také vážnejšie riziko smerom nadol, je, že teda tá kríza bude trvať dlhšie a bude hlbšia. Plastický obraz, respektíve aj grafický obraz toho, ako vyzerá naša aktuálna predikcia v porovnaní s predikciou, ktorú sme prezentovali začiatkom apríla tohto roku, čo sa týka inflácie, inflácia, ako som už spomínal, očakávame úroveň niekde okolo 1,3 % v priemere, čo je nižšie asi o 0,4. Ten vývoj je naozaj priaznivejší, ako boli naše pôvodné očakávania, dnes bola rovnako zverejnená inflácia, takže máte všetci k dispozícii HICP za máj. To číslo bolo tiež, ak sa nemýlim, o jednu desatinku priaznivejšie, ako boli očakávania Národnej banky Slovenska, takže inflácia bude naďalej klesať, máme tam dokonca riziko na ešte vyšší pokles, t. j. vývoj cien regulovaných tovarov a služieb, ako som spomínal, cut-off date pre tú prognózu bol 13. máj, minulý týždeň zazneli informácie od ÚRSO ohľadom možného vývoja regulovaných cien, tieto informácie by mali pôsobiť na ďalšie zníženie inflácie čiastočne v roku 2009 a samozrejme aj s efektom pre roky 2010. Následne rok 2010, 2011 tak, ako sa bude rozbiehať ekonomika, súčasne by malo dochádzať aj k oživeniu dopytových tlakov, čiže aj k oživeniu tlakov na infláciu, prirodzene bude to spojené aj spojené aj s tým, že globálna ekonomika, rast globálnej ekonomiky bude pôsobiť čiastočne na rast cien strategických surovín. Tu vidíte mesačnú predpoveď našej inflácie, takže to dno by malo byť dosiahnuté niekde v priebehu toho októbra, september – október. Riziká: už som spomínal tie riziká aj pri inflácii, aj pri hrubom domácom produkte, tieto riziká sú predovšetkým smerom nadol, čiže je tam reálne riziko, že hrubý domáci produkt môže dosiahnuť ešte nižšie číslo ako 4,2 %, rovnako je vcelku reálnym rizikom, že aj inflácia dosiahne menej ako 1,3 %. Základom všetkých tých rizík, predovšetkým v oblasti hrubého domáceho produktu je, aký bude definitívny rozsah globálnej ekonomickej krízy a dokedy bude pretrvávajúť, naša prognóza je postavená na tom, že dno bolo dosiahnuté v priebehu prvého štvrtroka a následne by už nemalo dochádzať k ďalšiemu výraznému zhoršovaniu medzikvartálnych ukazovateľov. Prirodzene, ako vždy rizikom ostáva aj možný vývoj cien komodít, momentálne to však nevidíme ako nejaké veľmi vážne riziko. Už som spomínal, že časovanie a rozsah PPP projektov prirodzene tiež môže predstavovať isté riziko. Z mojej strany všetko, sme pripravení odpovedať na otázky.

redaktorka, TA3

Ďakujem, dobrý deň, moja prvá otázka bude zniet, čo hovoríte na tú prognózu ministerstva financií, ktorá hovorí o čísle 6,4 %, ako sa vyjadril pán Palko. A druhá otázka: kedy očakávate

reálne nejaké oživenie ekonomiky a teda či naozaj môžu byť tie čísla ešte horšie, ako je tá vaša prognóza terajšia.

Ivan Šramko, guvernér NBS

Ďakujem pekne, ja by som teda nechcel komentovať to, čo ešte ministerstvo oficiálne nezverejnilo, takže predpokladám, že dneska poobede budú mať oficiálnu správu, takže nechcel by som k tomu číslu detailne niečo hovoriť v tom smere, že by som ho chcel komentovať, ale v každom prípade treba si uvedomiť časovú súslednosť, to znamená – to, čo sme my povedali, že k 13. 5. boli údaje, ktoré pre nás boli relevantné, pre toto predikčné kolo, a samozrejme od 13. 5. do 6. až 10. 6. bolo zverejnených mnoho údajov, ktoré by určite ovplyvnili aj našu prognózu, keby sme ich zakomponovali, ale ten proces je postavený na tom, že naozaj v niektorom dni treba teda začať už robiť a to znamená, nie je možné stále to obnovovať. To znamená – ak budú rozdiely a ak bude teda prognóza ministerstva financií, odhad vyššieho poklesu hrubého domáceho produktu ako je náš, no tak je to založené predovšetkým na tom, že pracovali s údajmi, ktoré my sme do toho 13. 5. nemali k dispozícii. To boli predovšetkým priemyselná výroba, stavebníctvo, tržby, vývoj zamestnanosti a ostatné veci, ktoré boli zverejnené až po vývoji I. štvrtroku HDP, ktoré boli zverejnené až po 13. 5., takže v tom môže byť ten rozdiel.

Lucia Výrostková, Slovenský rozhlas

Dobrý deň, chcem sa spýtať – ako predpokladáte, že sa horšia prognóza hospodárskeho rastu prejaví na zvýšení počtu nezamestnaných u nás? A druhá vec – ak sa potvrdia teda tie prognózy, že globálna kríza bude trvať dlhšie ako sa pôvodne očakávalo – v niektorých zahraničných periodikách sa objavili úvahy o tom, že by to mohlo opäť ohroziť aj bankový sektor – očakávate, že by sa niečo podobné mohlo stať aj u nás, aj vzhľadom na to, že ste predtým tvrdili, že to tak nie je? Vďaka.

Ivan Šramko, guvernér NBS

Takže skúsím odpovedať na tú prvú časť – v tom jednom slide bolo zverejnené, ako počítame s poklesom zamestnanosti: -1,6 %, rozdiel oproti tej predchádzajúcej prognóze bol 0,3 %, čiže počítame s ďalším znižovaním zamestnanosti a samozrejme na to nadväzuje aj vývoj nezamestnanosti, kde teda počítame, že nezamestnanosť vzrastie na 11,5 % v roku 2009 a 12 % v roku 2010. Tu by som si dovoľil niečo, čo ste sa nepýtali, ale zdôrazniť to, čo sme diskutovali dnes na Bankovej rade, že sa nám začínajú dosť otvárať nožnice medzi vývojom miezd a vývojom produktivity, pretože očakávaný vývoj produktivity práce je -2,7, čiže pokles produktivity práce a napriek tomu kompenzácie na zamestnanca vzrastú o 3,1 %. Samozrejme nie je z toho možné robiť nejaký definitívny záver, ale v každom prípade ak by takýto trend nesúlady vývoja miezd s produktivitou dlhšie pokračoval, tak to založí nerovnováhu, ktorá by sa samozrejme potom mohla negatívne ukázať v ďalšom vývoji – to je jedna vec. K samotnej finančnej kríze a dopad na slovenský bankový sektor – v tom našom stanovisku sa nič nemení, my sme prezentovali výsledky obidvoch testov, stress-testov, ktoré sme robili. Makroekonomicky boli pomerne detailne zverejnené na našej webovej stránke s alternatívami alebo scenármi, ktoré boli pri tom použité. Prezentovali sme aj finálny výstup z mikrotestov, ktoré boli, to znamená – stále platí to, že banky majú dostatočnú likviditu a dostatočný kapitál na to, aby fungovali aj v nejakých stresových scenároch. To znamená – keby sa aj prehlbovala kríza

v reálnej ekonomike. Samozrejme aj diskusie, ktoré boli s niektorými materskými inštitúciami, ktoré vlastnia banky, stále potvrdzujú to, že ak by bola potreba, tak tieto matky sú pripravené tak držať kapitálovú primeranosť, ako to vyžaduje situácia. Čiže nevidíme nejaký problém z hľadiska vývoja bankového sektora zatiaľ na Slovensku.

Rado Tomek, Bloomberg

Vy ste hovorili, pán guvernér, najmä o tých rozdielnych informáciách, ktoré obidve prognózy majú k dispozícii, každopádne podľa našich informácií tá prognóza MMF nezahŕňa efekt PPP projektov, ale pýtam sa, že aký je konkrétne efekt tých PPP projektov na HDP podľa prognózy NBS, ktorá ich zahŕňa? A bola tu spomenutá možnosť deflácie v eurozóne – pán guvernér, aký je váš osobný názor na to, vidíte nejaké rastúce tendencie k tomu, aby bola v eurozóne deflácia? Ďakujem.

Ivan Šramko, guvernér NBS

Ja toto potom poprosím Petra, on povie presné číslo, ako teda vplývajú PPP v tej našej, aký majú vplyv PPP v tej našej prognóze. K deflácií – jednak je vôbec otázka, či nulový alebo mínusový rast cien sa má považovať za defláciu, pretože tie faktory, ktoré ho spôsobujú sú predovšetkým energetické komodity a akademicky je to dosť, by som povedal, dosť dobrá téma na akademickú diskusiu, či za takýchto podmienok, kedy cenník bežných tovarov, ktoré sú v spotrebnom koši mnohých rastú a vyvíjajú sa a pokiaľ teda ten zásadný vplyv na vývoj cien v tom deflačnom smere majú – zatiaľ teda má vývoj cien energetických komodít – či to vôbec deflácia je. Ale v každom prípade, oficiálny odhad, ktorý hovorí je o tom, že teda v lete by v niektorých krajinách naozaj mohol nastať mínusový rast, ale v roku sa očakáva na Slovensku to číslo, čo sme povedali: 1,3, ale aj v celej eurozóne pozitívny vývoj cien, to znamená nedeflačný. Takže ak by aj v niektorých letných mesiacoch bol vývoj cien deflačný, ak to teda môžeme nazvať deflačný, tak v každom prípade v ročnej hodnote sa to neočakáva. Čiže riziko inflácie zatiaľ je nízke.

Peter Ševčovic, člen Bankovej rady a výkonný riaditeľ pre menovú oblasť

Dobre, takže iba jedno číslo v podstate – vplyv PPP projektov v našej predikcii je pre rok 2009 na úrovni 0,18 %, čiže cca 0,2 %. Ešte z Bloombergu zaznelo teda opätovne, tak ako predtým z TA3 – ten cut-off date – otázka na to. My tu máme pripravené nejaké slidy ešte následné. De facto my sme uzatvárali predikciu, resp. vstupné predpoklady 13. mája a predikcia bola odovzdávaná v rámci ESCB koncom mája, takže boli k dispozícii údaje iba za marec. Takže tento aprílový stĺpec sme nepoznali. Ministerstvo financií už pozná aj aprílový stĺpec, čo je teda vývoj priemyselnej produkcie. Aby som však nepotápal našu prognózu, ktorá dnes bola prerokovaná v Bankovej rade, súčasne máme k dispozícii teda aj iné indikátory, a tu konkrétne máme aj ekonomický sentiment v rámci eurozóny, resp. Európskej únie, ktorý zase ukazuje už prvé známky oživenia. Takže tie indikátory alebo všetky ukazovatele sú momentálne také pomiešané, niektoré sa dramaticky zhoršili v priebehu toho apríla, ale sú tam zase ukazovatele, ktoré sa zlepšujú, takže uvidíme, s akým číslom vyjde ministerstvo financií. Je možné, že vytvorí sa nejaký range, nejaký interval, v rámci ktorého by sa ten vývoj následne mohol pohybovať.

Ivan Šramko, guvernér NBS

Ja len dodám, že napriek tomu samozrejme to riziko vývoja je smerom k ďalšiemu poklesu HDP, pričom napríklad v prípade inflácie považujeme za pomerne vyrovnané riziká nárastu aj poklesu, ale v prípade HDP tie riziká prevládajú smerom na pokles HDP v tej ďalšej prognóze.

Jana Kováčová, hovorkyňa NBS

Ak nie je žiadna ďalšia otázka, ďakujeme veľmi pekne za pozornosť a nabudúce dovidenia.